

Питање:

Да ли је нашим прописима или међународним уговорима регулисано вршење инспекцијског надзора наших инспекција у иностранству? Да ли наше инспекције могу да оду у страну земљу и изврше надзор над субјектом (његовим уређајима, опремом) који услуге за Србију врши даљински из пословних просторија у иностранству?

Одговор:

У питању је међународна правна помоћ. Надлежни орган стране државе би, по замолници (захтеву за пружање међународне правне помоћи) нашег органа, извршио надзор, односно проверу испуњености услова у погледу инфраструктуре - уређаја и опреме субјекта који би био пружалац услуге, а која је на територији те стране државе, и записник/извештај би доставио нашем органу. Надзор, односно проверу би надлежни орган замољене државе спровео на основу одредаба међународног билатералног или мултилатералног уговора - ако постоји, и у складу са начелом узајамности (реципроцитета), поступајући у надзору/провери сагласно законима и другим прописима те државе или, сматрам, ако је наш орган затражио да замољени инострани орган поступи другачије него што је прописима те земље регулисано, на начин како је наш орган то затражио, ако то није супротно јавном поретку те земље.

Према члану 9. Закона о министарствима, Министарство правде обавља послове државне управе који се односе на међународну правну помоћ. Ово министарство даје објашњења која се односе на међународну правну помоћ, па би требало контактирати Министарство правде за конкретније информације - да ли постоји билатерални или мултилатерални уговор са конкретном земљом, преко којих органа се одвија правна помоћ, који акти и на ком језику се достављају и др.

Уопштено говорећи, по правилу, уз допис насловљен на Министарство правде, доставља се и одговарајућа службена замолница насловљена на "надлежни орган замољене државе", која се даје и преведена на језик замољене државе, а пружање узајамне правне помоћи са иностраним државама врши се преко министарстава надлежних за послове правосуђа, односно преко Министарства правде. Међународним уговорима може бити предвиђена могућност непосредног општења с иностраним органима. Мислим да, изузетно, када је реч о земљама бивше Југославије - Босна и Херцеговина, Црна Гора, Северна Македонија и Словенија, надлежни органи Републике Србије у оваквим правним стварима комуницирају непосредно, а не преко министарстава надлежних за правосуђе; са Хрватском се пружање узајамне правне помоћи врши преко министарстава надлежних за правосуђе. Ако са државом у коју се упућује замолница Република Србија нема закључен ни билатерални ни мултилатерални уговор, правна помоћ се врши дипломатским путем, па је у том случају потребно, уз пропратни акт насловљен на Министарство правде, доставити и замолницу насловљену на надлежни орган замољене државе, и преведену на језик замољене државе, а Министарство правде ће замолницу проследити Министарству спољних послова, које затим преко надлежног дипломатско-конзуларног представништва, прослеђује замолницу надлежном органу стране државе.

Питање:

Обзиром да би потенцијални пружалац услуге из стране земље услугу морао да обавља према прописима Републике Србије (који су иначе врло слични прописима ЕУ), то да ли је изводљиво да инострани инспекцијски орган цени испуњеност услова према нашем пропису?

Одговор:

По мом мишљењу, замољени орган предузима процесне радње и изводи доказе – увиђај (теренски надзор), као и увид у документацију, изјаве овлашћених лица и др. што је потребно, односно замољено ради утврђивања чињеничног стања. Замољени орган саставља записник/извештај у коме су, према замолници, садржани изведени докази и утврђене чињенице, који доставља нашем органу, који цени те доказе и чињенице и доноси одлуку о испуњености услова. Инострани орган предузима радње у поступку, изводи доказе и утврђује чињенице, а одлуку доноси наша инспекција.

Додатно, ако је у питању земља чланица ЕУ, мишљења сам да се, у склопу међународне правне помоћи, може затражити од замољеног надлежног органа стране државе да правно мишљење о томе да ли потенцијални пружалац услуге испуњава услове према регулативи ЕУ, која је у примени и у тој земљи, што би помогло нашој инспекцији да донесе одлуку у складу са домаћим прописима, с обзиром на транспозицију прописа ЕУ и битну сличност домаћих и ЕУ прописа.